

Cultuurmandaat

Als er geen mensen op aarde zouden zijn geweest, was er ook geen sprake van “cultuur”. Cultuur is immers datgene wat zich in de menselijke geest uitbroedt en daarna door de handen van dezelfde mensen tot stand komt. In de menselijke geest zit ontwikkeling en progressie (voortgang). Het leven is niet stilstaand, maar is gelijk een opwellende bron die niet uitdroogt. Het leven is ons door Elohim gegeven, dáárom heeft Hij ons leven lief, daar het iets van Hemzelf is. De mooie natuur getuigt van Hem, maar zeker ook de cultuur, in datgene wat mensen voortbrengen, die door Hem zijn geschapen en tot leven zijn gewekt. Er is door de kwade mensen en bedorven engelen echter ook een kwade cultuur waar te nemen, waarover straks meer. Het is de natuur zelf die ons mensen heeft aangezet tot cultuur, omreden dat de natuur dikwijls hard en wreed is en wij ons ertegen moeten beschermen. Neem de weers-invloeden, zodat woningbouw noodzakelijk is. Ons leven -en ook de natuur- is geladen door Elohim’s “eeuwige kracht”, vandaar dat het zo belangrijk is hoe ermee om te gaan.

In Psalm 8 lezen wij het volgende:

4 *Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?*

5 *En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond?*

6 *Gij doet hem heersen over de werken Uwer handen; Gij hebt alles onder zijn voeten gezet;*

Elohim heeft de mens ingeschakeld, met de hoge eer en heerlijkheid gekroond om Zijn werken te vervolmaken, af te bouwen, verder te ordenen en te bewaren. Elohim heeft het uit Zijn handen in ónze handen gegeven, daar Hij van ons verwacht dat we het goed zullen doen, gelijk Zijn werken zéér goed zijn. Hij wil ons onderwijzen in het goede en leert onze vingers wat ze kunnen doen in de weg der gehoorzaamheid. Dan heeft Hij behagen aan onze werken, *Prediker 9:7 Ga dan heen, eet uw brood met vreugde, en drink uw wijn van goeder harte; want God heeft alrede een behagen aan uw werken.*

Hoewel de Bijbel geen afgeronde visie geeft op cultuur en kunst, klinken deze er wel volop in door. Al het geschapene is zeer goed. Het goede ligt als basis voor al wat is en bestaat. Het goede is het doel wat Elohim Zichzelf stelde. De mens werd als bewaarder van de Hof van Eden geschapen, volmaakt in delen, om vervolmaakt te worden. Van het Latijnse colere is ons woord cultuur afkomstig, wat wijst op het bewaren als actieve handeling, op ontplooiing en medewerken aan. Wij mensen Zijn niet geschapen om ons leven lang te luiëren en de kantjes eraf te lopen. Zelfs na de val mogen en dienen wij te heersen over Elohim’s werken, zoals Psalm 8 zegt. De aarde en aardse dingen Zijn niet ons eigendom. Ze zijn van Elohim en het is dan de vraag hoe wij ermee omgaan. In het prille begin der mensheid ging het reeds mis. Al spoedig zien we het conflict tussen de cultuurvoortbrengselen. Kaïn had iets voortgebracht en Abel eveneens, elk naar vermogen en inzicht. Jahweh nam de één met Zijn cultuurvoortbrengselen wél aan en de ander niet! Dat resulteerde in moord. Waarin zit het verschil? Het verschil zit daarin hoe en op welke wijze en met welk doel wij met de aardse dingen omgaan. De cultuuroopdracht is vanwege de zonde nooit ongedaan gemaakt, *Genesis 3:23 Zo verzond hem de HEERE God uit den hof van Eden, om den aardbodem te bouwen, waaruit hij genomen was.*

Kaïn en zijn nageslacht zoekt zich los te maken van Elohim, hoewel ook hun kennis en bekwaamheid uiteindelijk van Hem afkomstig is. Wij mogen de voortbrengselen van Kaïn cs niet per definitie afwijzen als zijnde van de satan. Het gaat erom wat zij met hun kennis en producten doen en beogen. Geven zij zichzelf alle eer en zetten zij hun producten in om tegen Elohim te strijden, dan Zijn ze verwerpelijk. Bouwt men een eigen imperium, leeft men in overdaad en rebellie tegen Elohim? Misbruikt men exorbitante rijkdom als basis van Zijn vertrouwen?

Wij zullen eerst eens bezien wat het begrip “cultuur” inhoudt en waar het vandaan komt.

Volgens de Encarta Encyclopedie:

1. **AFLEIDING EN BEGRIPSBEPALING** Het woord *cultuur* is afgeleid van het Latijnse *colere* (= bebouwen, verzorgen, veredelen). De oudste betekenis van *cultuur* is bebouwing van de akker (*cultura agri*). Figuurlijk werd het begrip voor het eerst door Cicero gebruikt: *cultura animi est philosophia* ('bewerking' van de geest is wijsgerige vorming). Cicero baseerde zich bij dit overdrachtelijk gebruik van het begrip op het Griekse *paideia* (= opvoedings)ideaal, dat vooral gestalte had gekregen door Plato. Dat ideaal komt er op neer dat het de taak van de filosoof en opvoeder is, in zijn denken door te dringen tot een hogere werkelijkheid. Diegene die daarin slaagde bezat wijsheid – met de woorden van Cicero– *cultuur*. Bij het gebruik van het begrip *cultuur* in de oudheid vallen twee dingen op: het werd niet zelfstandig gebruikt en het drukte in overdrachtelijke zin het ideaal van een kleine groep mensen uit, met andere woorden het schreef een norm voor waarnaar de deugdzame mens zijn leven in moest richten.

1.1 Middeleeuwen

In de middeleeuwen veranderde het begrip *cultuur* niet wezenlijk: in overdrachtelijke zin had *cultuur* vooral betrekking op de verzorging van de ziel.

1.2 16de–17de eeuw

In de 16de en 17de eeuw kwam het begrip steeds vaker voor in de betekenis van veredeling van de geest. Toen werd (het eerst bij Pufendorf) het begrip zelfstandig, zonder verdere toevoeging, gebruikt.

In de 18de eeuw werd dit zelfstandig gebruik steeds frequenter, een verschijnsel dat in de 19de en 20ste eeuw algemeen werd. Intussen hadden zich wel een paar belangrijke verschuivingen voorgedaan.

Naast het begrip *cultuur* gebruikte men in Frankrijk en Engeland wel het begrip *civilization* (door Huizinga gelijkgesteld met het Nederlandse woord *beschaving*). Ook dit begrip stamt uit het Latijn en werd aanvankelijk gebruikt om de burgers (*cives*) van de niet-burgers te onderscheiden. Anders dan *cultuur* was *civilitas* (burgerschap) aanvankelijk dus geen ideaal, maar een politiek criterium: niet normatief, maar descriptief. Het begrip nam echter spoedig de betekenis aan van wat een goed burger betaamt. In die ethische zin werd het o.a. door Dante, Erasmus en Calvijn gebruikt. Uit *civilitas* ontstond in Frankrijk in de 16de eeuw het werkwoord *civiliser* en het bijvoeglijk naamwoord *civilisé*, pas in de 18de eeuw ontstond het zelfstandig naamwoord *civilisation*, dat duidde op een hogere stand van ontwikkeling ten opzichte van andere groepen of volkeren.

1.3 Nieuwe tijd

Zo werden in de 18de eeuw de begrippen *cultuur* en *civilisatie* naast elkaar gebruikt om uitdrukking te geven aan een ideaal of vermeende status tegenover andere groepen, die voor primitief of barbaars gehouden werden. Overigens waren de begrippen niet volledig synoniem; een verschil in nuance is in vele gevallen aantoonbaar: *civilisatie* had meer betrekking op uiterlijke kenmerken,

zoals kledij en goede manieren, *cultuur* op de innerlijke gesteldheid, zoals geestelijke ontwikkeling of verantwoordelijkheidsgevoel. In Frankrijk en Engeland bleef er slechts een nuanceverschil tussen *cultuur* en *civilisatie*, maar in Duitsland verliep de ontwikkeling anders: daar maakte de burgerij van het geringe onderscheid een principieel verschil. *Cultuur* kreeg hier de betekenis die toonaangevend zou worden voor grote groepen van de westerse wereld. Men zou het Duitse *cultuur*begrip kunnen omschrijven als een uitwerking van het Griekse *paideia*-ideaal in burgerlijke zin. *Cultuur* kreeg de betekenis van het geheel van burgerlijke deugden, waarvan vorming (*Bildung*) en driftbeheersing de belangrijkste zijn. *Cultuur* werd een van de ideologische vlaggen waaronder de Duitse burgerij zijn emancipatiestrijd uitvocht. *Cultuur* werd het centrale begrip dat het verschil aangaf tussen de burgerij en de adel enerzijds en later tussen Duitsland (op één lijn gesteld met de burgerij) en Frankrijk en Engeland anderzijds. *Cultuur* kreeg in Duitsland een positieve klank, tegenover de negatieve betekenis van *civilisatie* (slechts uiterlijke schijn). Bij bijv. Spengler en Thomas Mann (in: *Betrachtungen eines Unpolitischen*) treft men deze scheiding tussen *Kultur* en *Zivilisation* zeer gemarkeerd aan. Ook in Nederland werd dit onderscheid gehanteerd, o.a. door Bierens de Haan. Dat eenzelfde ontwikkeling in Frankrijk en Engeland niet plaatsvond, hangt onder meer samen met een andere sociale stratificatie, waardoor de burgerij zich minder af hoeft te zetten tegen de adel en gedeeltelijk zelfs in de adel werd opgenomen. De burger kon daar 'geciviliseerd' worden.

In de latere ontwikkeling van het begrip *cultuur* heeft m.n. Johann Gottfried Herder een belangrijke rol gespeeld. Niet alleen heeft hij het Duitse 'Bildungsideal' duidelijk verwoord, maar vooral heeft hij gewezen op de relativiteit van het *cultuur*begrip. Het onderscheid tussen cultureel en barbaars was zijns inziens te rigide: iedere samenleving heeft *cultuur*, hoewel de westerse variant 'hoger' is. Deze laatste gedachte van Herder werd opgenomen door de Engelsman Edward Burnett Tylor, die als een van de voorlopers van de culturele antropologie wordt beschouwd. Dat er in iedere samenleving sprake was van *cultuur*, ondermijnde het normatieve begrip – het ideaal van de groep – en leidde tot een descriptief *cultuur*begrip. Volgens Tylor is *cultuur* of *civilisatie*... 'dat complexe geheel, dat kennis, geloof, kunst, gebruik, wet, moraal en alle andere vermogens en gewoonten omvat die de mens als lid van een samenleving verworven heeft'. Veelzeggend is de titel van zijn hoofdwerk: *Primitive culture* (1871). De opvatting dat primitieven een *cultuur* hebben, betekende destijds een revolutie in het *cultuur*begrip. Overigens zag Tylor wel degelijk een stijgende lijn in de ontwikkeling van de *cultuur*. Sinds Tylors hoofdwerk verscheen, worden de begrippen normatief en descriptief met betrekking tot de *cultuur* beide gehanteerd. Het normatieve aspect wordt nog steeds aangetroffen in moderne *cultuur*geschiedenissen, m.n. daar waar filosofie, kunst en literatuur centraal

staan. De culturele antropologie daarentegen is meestal descriptief van aard en bestudeert de cultuur in ruime zin. De grote aandacht van historici, sociologen en psychologen voor de antropologie is mede een indicatie voor de toenemende verruiming van het cultuurbegrip.

Cultuurverachting

Wij nemen algemeen onder de “bevindelijk gereformeerden” een houding waar die spreekt van cultuur-verachting. Het is een bekend verschijnsel dat domme mensen -zo die er al zijn- afgeven op knappere mensen en alle wetenschap. En ook dat predikanten die twee linkerhanden hebben, afgeven op techneuten of bouwlieden die over twee rechterhanden beschikken. Zulke predikanten vergeestelijken dikwijls de Bijbel door de dingen uit de zichtbare werkelijkheid op te heffen en te verplaatsen naar de onzienlijke wereld, wat “hemel” wordt genoemd. Daarbij kweken zij het verlangen naar de hemel, waar het altijd feest zou zijn en gezang met tokkelende harpen. Zij menen stellig dat vader Abraham ook naar zulk een hemel verlangde, ver weg van deze aarde. Dat Abraham verlangde naar een stad die vanuit de hemel zou komen naar de aarde, als bloem van de cultuur, daarvan weet men kennelijk niets. Tevens spreken dit soort predikanten veelal met minachting over de stof en over het lichaam dat van de stof is gemaakt, als het slijk der aarde, de materie. Zij willen mogelijk door hun spreekwijze méér geestelijk lijken dan ze in werkelijkheid zijn.

Door enige voorbeelden zullen wij illustreren dat Jahweh wel degelijk belang stelt in het leven van de mens en de ontwikkeling van de mensen. Hij gaf o.a. Noach opdracht tot het bouwen van de ark. Mozes gaf Hij opdracht tot het bouwen van de tabernakel. David en Salomo gaf Hij opdracht tot het bouwen van de tempel. Daarnaast werden er in Israël destijds bijzondere talentvolle vakmensen gevonden als Bezaleël en Aholiab. Wanneer Jahweh Noach niet had onderwezen en begiftigd met technisch inzicht, was het gehele geslacht van Adam ook omgekomen en verdronken. Wanneer Jahweh door middel van de Tabernakel niet aanwezig was geweest temidden van Zijn volk in de woestijn, hadden zij het niet overleefd.

Wanneer aan David niet door openbaring inzicht was geschonken over de vorm en bouw van de tempel, zouden wij kunnen gaan denken dat ook de tempel niet veel meer dan een heidens product is geweest, daar veel heidense tempels ongeveer dezelfde vormen vertonen.

Nee, er staat zelfs dat Noach door de ark te bouwen de “wereld veroordeelde”, zie Hebr. 11.

Ook veel andere Bijbelpersoonlijkheden hebben blijk gegeven van hun technische vaardigheden en inzichten. Jakob was een eenvoudige monumentenbouwer, die een gedenksteen te Bethel oprichtte. Izaak was een bekwame waterput-graver. Jozef had belangrijke technische inzichten om koren op te slaan voor een aantal jaren.

Wij zien dat het juist de natie Israël was die gevoelsmensen voortbracht, gevoel voor cultuur. Het waren déze mensen die zich voor de Goddelijke cultuuropdracht hebben ingezet. Het gaat hierbij Jahweh om het hart, om de intentie van Zijn volk, niet om uiterlijk vertoon. Beschaving is namelijk iets geheel ánders dan cultuur. Cultuur komt uit het hart voort, beschaving komt uit het brein. Wanneer Jahweh mensen geestelijk cultiveert, zien we dat Hij ze dikwijls eerst in de verlatenheid, in de eenzaamheid en afzondering brengt, in de woestijn. Daar geeft Hij hen de gelegenheid om over hun leven na te denken. Abraham moest uit zijn land vertrekken. Jakob vertoefde vele jaren in de vreemde. Jozef was jarenlang gevangene in Egypte. Mozes vertoefde 40 jaren in de woestijn. Elia verkeerde dikwijls in de eenzaamheid, alsmede Johannes de Doper. Het volk Israël vertoefde 40 jaren in de woestijn, en ook Jashua werd verzocht in de eenzaamheid. Dáár, in de ongecultiveerde woestijn, ver van mensen, bereid Jahweh Zijn mensen en volk voor op hun grote taak.

Als voorbeeld van cultuurverachting een stukje uit een artikel van de “GezinsGids” 28-11-2002, door ds. P. de Vries uit Elspeet, waarbij het gaat over het “vreemdelingschap” der gelovigen in deze wereld. Als voorbeeld neemt De Vries Abraham, Izaak en Jakob, die beleden hebben gasten en vreemdelingen te zijn, naar Hebreeën 11:

“Een christen staat in de wereld, maar is niet van de wereld. De Schrift kent geen aparte aandacht voor de cultuur. Dat geldt voor de culturele arbeid der gelovigen, laat staan voor de niet-gelovigen. Alle zelfstandige arbeid voor de cultuur leidt af van wat het meest wezenlijke is van een christelijk bestaan, nl. het als pelgrim opweg zijn naar het Nieuwe Jeruzalem. .... Zo mogen we niet alleen voedsel en kleding, maar ook kunst en wetenschap zien. De Schrift is ons niet gegeven om een allesomvattend cultuurprogram te ontwikkelen, zij is ons als gids geschonken om op de juiste wijze om te gaan met de aardse zegeningen, ...etc.”.

Verder horen wij -en lezen wij het ook in lectuur- van de meer bevindelijke kringen dat er “een rijke God is voor de arme zondaren”. Men stelt “God” nog wel voor als zijnde rijk, de Volmaakte, van Wie alle goud en zilver der aarde is. En Gods volk, dat zou zeer arm worden gehouden, vooral op geestelijk gebied, anders zou je van die hoogdravende christenen krijgen. Jahweh zou Zijn volk expres arm houden, zodat ze temeer naar de hemel zouden verlangen, waar eens de grote weelde en heerlijkheid haar bezit zal worden. Deze voorstelling van zaken is echter niet goed. Dat Jahweh’s volk arm zou zijn, komt voort vanuit een vermagerd beeld wat men zich van Hem heeft gevormd. Het komt erop neer dat er een “karige God” zou zijn, die Zijn volk af en toe eens een toeknikje geeft, maar hen verder schraaltjes houdt. Immers, men moet mensen en beesten niet te weeldering opvoeden, anders worden ze je de baas. Spreek met mensen die er dergelijke denkbeelden op na houden niet over Elohim, Die een vette maaltijd voor Zijn volk zal houden op de berg Sion, want daartegen verzetten zich hun ingewanden. Zij kunnen het rijke menu van onze hemelse Vader niet verdragen. Zij leven vanuit waanvoorstellingen en ongeloof, wat karikatuurbeelden oplevert. Het komt veelal door onkunde en niet goed onderscheiden

Jammer dat De Vries in de Schrift de aandacht van Elohim voor de cultuur niet kan terugvinden, er niet uit kan distilleren. Is het inderdaad het meest wezenlijke van het christelijke bestaan dat men

als een pelgrim op weg is naar het Nieuwe Jeruzalem? Wat lezen wij over het Nieuwe Jeruzalem en wat de koningen der aarde daar naar toe zullen brengen? *Openbaring 21:24 En de volken, die zalig worden, zullen in haar licht wandelen; en de koningen der aarde brengen hun heerlijkheid en eer in dezelve.*

Zit Elohim te wachten op de cultuurinbreng van de koningen der aarde? Kennelijk wel. Er is dan ook wel wat méér te doen dat alleen pelgrim zijn. Er ligt ook voor christenen een cultuuropdracht! Inderdaad geeft de Schrift geen allesomvattend cultuurprogram. De Schrift laat ons veel vrijheid. Wel ligt er de opdracht de aardse dingen te beheren, niet uit te buiten.

Wij Zijn geschapen als dienaren van Elohim, om Zijn wil te doen. Dus moet ons leven overeenstemming hebben met Zijn wil of wet, ondubbelhartig, niet van twee wallen tegelijk eten. Wij zagen dat er altijd christenen Zijn die afgeven op de cultuur, maar die evenwel met volle teugen genieten van de voortbrengselen der cultuur. Zij gebruiken graag hun auto, telefoon, wasmachine, toilet, etc.-, wat allemaal cultuurvoortbrengselen zijn van de laatste tijd. Zij jagen dikwijls nacht en dag achter het grote geld aan, wat zij het “slijk der aarde” noemen. Op die wijze negeren zij Elohims gaven via de menselijke cultuur. Alles wat niet door christenen is voortgebracht is in hun ogen slecht en satanisch, maar gebruiken doen ze het wel. Tevens doen deze christenen wel mee aan een cultuur, door te trouwen en gezinnen te vormen, beroepen uit te oefenen en zaken te doen. Ze leven ook graag in mooie huizen en steden en gaan graag op vakantie, of trekken erop uit. Blijkbaar hebben zij zich nog nooit afgevraagd hoe en waarom de tabernakel in de woestijn werd opgericht, nl. door gebruik te maken van goud en zilver uit Egypte. En Salomo’s tempel? Waren deze cultuurvoortbrengselen geen Gode welgevallige producten? Natuur, cultuur en genade zijn harmonisch met elkaar verbonden en dienen het waarachtige christelijke leven.

Beschaving en cultuur

In het woord “beschaving” zit het woord schaven. Met een schaaf bewerkt men hout, of zelfs metalen en non-ferro-producten. Een schaaf moet deswege hard en scherp zijn. Maar dat is juist tegen Jahweh’s wil in, daar Hij juist de zachtmoedigen bemint, die teer van hart zijn. Hij keert Zich tegen de verharding van het leven, van hardvochtige mensen. Schaven geeft krullen en spaanders. En zo is het ook met beschavingen, het geeft schuim, lucht en lege doppen. Beschaving gaat zich vroeg of laat tégen ons keren. In een beschaving spreekt men ook van normen en waarden, zoals we dat vandaag de dag steeds horen. Men spreekt echter niet van de Wet van Jahweh, van de Thora. Beschaving vult niet de diepere verlangens en behoeften van ons innerlijke leven, van ons hart. Beschaving zit aan de buitenkant, in kleding, mode, uiterlijk vertoon en grootsheid des levens. Tégen de misstanden der beschaving hebben de profeten heftig geprofeteerd. Beschaving doodt immers de cultuur, daar zij veelal parasiteert óp de cultuur.

In de Westerse cultuur is het altijd gegaan om het realiseren van de mens als individu. Ook al waren er soms totalitaire tijden als het fascisme en nationaal socialisme, dan nog was het individu niet afwezig. Het is de aanleg van de Westerse mens (lees: de verstrooide Israëlieten van de 12 stammen) om de mens als mens te respecteren. De Westerse mens is echter géén heilige, vandaar dat er in het Westen helaas nog zoveel misstanden voorkomen. Ondanks dat is er iets in de genen van de Westerse mens dat zich tégen de misdaad keert. De cultuur is ons gegeven opdat wij ons van mens tot zelfstandig individu zouden ontwikkelen. Mensen in totalitaire systemen zijn nummers, (nietsen) die zich niet kunnen ontwikkelen. Onze Schepper behandelt ons als redelijke-zedelijke wezens, als zichzelf bepalende wezens, die leven en door hun leven Hem kenbaar dienen te maken. Leven in die zin is dan ook veel meer dan slechts het leven van het lichaam als organisme. Leven omvat alle daden en werken van de mens van zijn begin tot aan zijn einde. In het leven zit ontwikkeling. Van geschapen klein mensje dienen wij ons te ontwikkelen tot volwassen individu.

De Bijbel heeft duidelijk een culturele achtergrond, hoewel deze zich voor velen grijs en vaag vertoont. Zij zien Elohim handelen in de geschiedenis niet of nauwelijks. Cultuur blijft altijd het milieu waar Elohim Zijn grote daden uitvoert, allereerst om Israël als Zijn volk. Immers, Hij wees Israël de weg naar het beloofde land. In dat land werd de cultuur wijselijk geregeld door wet en orde. Wanneer wij met verachting over de cultuur horen spreken door christelijke voorgangers, toont dat onkunde en onbedachtzaamheid. Aan Israël werd het goede land gegeven waarover de ogen van Jahweh waakten. Hij was de Koning, Hij regeert. Heel langzaam moest in het volk het besef rijpen dat men in álles van Jahweh afhankelijk was, dat wij mensen slechts pachters zijn, medewerkers en rentmeesters. De aarde en haar volheid is van Jahweh!

Het ware geloof in Jahweh leidt vanzelf tot een hoge cultuur, waardoor de vaste hoop op het toekomstige leven ontstaat. Door de hoop ontstaat de nieuwe cultuur. Het zal blijken dat dit leven en de cultuur nodig zijn om de mens toe te bereiden en uit te rusten voor de grote toekomst, het herstel van Elohim's Koninkrijk. De cultuur is een soort herstel-factor en mogelijkheid waardoor wij ons als gevallenen weer op kunnen richten, daar de wereld anders totaal ten onder zou zijn gegaan. Vreemdelingschap wil dan ook niet zeggen dat wij ons geheel losmaken van dit aardse leven, want hoewel zondig, zijn wij Zijn schepping en is de aarde van Hem. Zelfs vele kloosterlingen hebben zich niet los kunnen maken van het leven, van de cultuur, gezien hun vele arbeid en voortbrengselen. De monniken zaten niet de ganse dag te prevelen. Zij hebben soms grote en voortreffelijke dingen gedaan, onder andere Bijbels overschrijven. Zonder de cultuur had Jahweh Zijn herstelwerk niet kunnen volbrengen! Om aan de weet te komen wat cultuur is en wat de cultuuropdracht is, dienen wij eerst te weten wie en wat de mens is.

De mens is wat hij eet en wat hij denkt en doet. Uit het denken komen de voortbrengselen voort. De mens is uit de stoffelijke elementen van de aarde gemaakt en wordt van de aarde gevoed. Het

menselijk lichaam is aan verval onderworpen, zoals alle dingen op deze aarde. Daarna komt de dood, waartegen geen enkel medicijn bestaat. Ons huidige lichaam voldoet niet aan de eisen der onvergankelijkheid. Ons lichaam is echter wél het zaadje waarin de kiem van de onverderfelijkheid aanwezig is. Voedsel levert de bouwstoffen voor ons lichaam en bepaalt de kwaliteit van ons bloed en gehele lichaam. In het bloed is de ziel, de levensgeest en voortstuwing. Er is daarom een regelrecht verband tussen voedsel en de aard van de mens in wie het voedsel wordt omgezet tot bouwstoffen. Door bewerkingen van het voedsel gaat de waarde er meestal door omlaag. Allerlei toevoegingen van en verwijderingen uit het voedsel komen de kwaliteit niet ten goede. Geraffineerde witte suiker onttrekt kalk aan ons beendergestel, waardoor degeneratie optreedt. Om als mens tot volwaardig individu op te groeien, is een goede voeding onontbeerlijk. Het is dan ook een verval in de cultuur wanneer het voedsel verrijkt (lees: verarmd) wordt door allerlei toevoegingen en bewerkingen.

Elohim als Bouwmeester en Kunstenaar

Onze Schepper is de grootste Kunstenaar aller tijden. Al wat Hij maakte was zéér goed. Een aanval op Zijn Schepping is dan ook onacceptabel. Als bouwmeester bescherm je immers je eigen werken. Je bent trots op je prestaties, daar ga en sta je voor.

De satan -een gevallen hoofdengel- met zijn volgelingen heeft van de oorspronkelijke schepping een totale chaos gemaakt. De aarde wérd woest en chaotisch. Elohim heeft geen chaos geschapen waaruit Hij langzaam de mooie wereld transformeerde. Nee, Hij schiep en het was zéér goed. Als rechtschapen Bouwmeester liet Hij verval niet toe, maar bouwde herstel in in Zijn bouwwerken. Herstel volgde na de aanslagen van satan, maar dat vergt wel een langdurige worstelstrijd. Alle dingen zullen worden vernieuwd, hemel en aarde. Satan kan er wel een grote chaos van maken, vernietigen kan en mag hij de geschapen dingen niet! Satan kan wel materie omvormen, en ook dát is uiteindelijk Elohim's werk, door de materie zó om te

vormen dat er nieuwe hemelen en een nieuwe aarde door zal ontstaan, waarop 2Petrus wijst.

Israël bracht vele “wijze mannen en wijze vrouwen” voort. Er staat niet dat Israël vele intellectuelen voortbracht;, nee, wijzen van hart. Dat wil zeggen, niet alleen hoofdkennis, maar óók handvaardigheid, wijs om iets te kunnen bedenken én te maken, te realiseren. We zien het dikwijls dat sommige intellectuelen twee linkerhanden hebben. Mannen als Bezaleël en Aholiab waren bezield door de heilige Geest, hadden bij wijze van spreken twee rechter handen. Daarmee maakten zij de dingen die zij bedacht hadden. Zij waren kunstenaars die het doel en wezen van de kunst in hun hart bezaten, om dat vervolgens met hun handen te kunnen verwerklijken. Wat door de zonde mismaakt en vervormd was, wisten zij te herstellen en om te vormen tot iets schoons, tot iets heerlijks. Zij ontfutselen satan zijn vernietigende producten om ze weer terug te geven aan Elohim, nadat zij er hun talenten over hadden laten gaan.

Algemeen wordt gedacht door veel christenen dat kunst werelds is, dus van de satan. Inderdaad lijkt veel kunst nergens op, dan op voortbrengselen van de satan. Veel kunst is leeg, nietszeggend, onooglijk en wanordelijk. Alleen het schone, harmonische, evenwichtige, komt van onze Schepper. Kunst staat deswege niet in contrast met het heilige. Een mens die naar het beeld van Elohim is geschapen móet kunstzinnig zijn, daar Hij de grote Bouwmeester en Kunstenaar is.

Een groot theoloog heeft eens gezegd dat veel gelovige christenen heel vreemd zullen opkijken wanneer zij eens God zullen zien zoals Hij werkelijk is. De meeste christenen stellen zich een God voor die alleen in Christus erop uit is enkele individuen te redden en de rest in de hel te werpen. Dat is een heel eng, arm en misvormd Godsbeeld. Hij is immers de Bouwmeester en Kunstenaar van het grote heelal. Aanschouw toch eens de pracht der natuur, de flora en fauna, de dieren en de mensen. Welk een schoonheid spreidt dit alles tentoon! Kennelijk heeft de Bijbel zich vergist door Elohim een Bouwmeester te noemen, ja zelfs een Kunstenaar. In oude tijden zien we nog

kunztzin en kunst aan de gebouwen, kathedralen en andere bouwwerken. Daaraan is te zien met welke inzet, toewijding, vakmanschap en liefde die bouwwerken zijn voltooid. De latere kerken en gebouwen getuigen niet meer van diezelfde kunztzin. Theologie en religie bewegen zich nu meer op het vlak van kennis-vermeerdering en niet van kunst. Veel theologen hebben nog nooit een hamer of zaag in hun hand gehad en passen wel op dat ze vuile handen zouden krijgen. Kennis is er in overvloed, maar dan wel afgebakend, niet ruim van begrip. Van de meeste predikanten is het helaas niet af te zien dat hun opdrachtgever een Bouwmeester en Kunstenaar wordt genoemd. Tussen kennis en kunnen zit immers een heel groot verschil. Kennis zit in het hoofd, kunnen komt er via onze handen uit. Met kennis preken de predikanten twee maal per zondag, wat tot verveling leidt. Alleen kennis zonder kunnen, mist vormgeving. Aan de behoefte die er is aan wáre religie, kan met kennis alleen niet worden voldaan. Ware religie is vormgevend! Dat kan zelfs met de welsprekendheid, want er zijn maar weinigen die deze kunst verstaan en vorm kunnen geven aan hun preken. Men praat maar wat aan, zónder de mensen te pakken, te boeien. Elohim/Jahweh werkt graag samen met kunstzinnige mensen als Noach, Bezaleël, Aholiab, David, Mozes, Salomo en anderen meer. Elohim zelf toonde Mozes hoe de tabernakel moest worden. Aan David werd getoond hoe de tempel moest worden gebouwd, tot in details. De tabernakel en tempel Zijn also van Goddelijke architectuur. Wij mensen zijn slechts uitvoerder van Zijn grote plan.

Arbeid als cultuuroopdracht

Arbeid maakt vrij, stond er boven een Nazi-concentratiekamp. Inderdaad maakt arbeid vrij, maar de vele slachtoffers van de Nazi's zijn helaas door hun gedwongen arbeid niet vrij gekomen. Het recht op arbeid is een grondrecht, door de VN aangenomen in de Universele Verklaring van de Rechten voor de Mens. Werken draagt bij aan onze mentale en geestelijke gezondheid. Werken is niet alleen om maar geld te verdienen en in leven te kunnen blijven. De mens wil graag een productief wezen zijn. Dat geeft bevrediging. Ook

weer niet teveel werk, want dat kan de arbeidsvreugde sterk doen verminderen. Wij dienen in evenwicht te leven en te werken, anders schaden wij onszelf en anderen. Werk kan men goed in evenwicht brengen door eraan geestelijke activiteiten te ontplooiën. Werken behoort tot onze cultuuroopdracht. De geestelijke stand, en veelal ook de regerende klasse, meent ontheven te zijn van werk, van fysieke arbeid als cultuuroopdracht, om de aarde te bewaren. Die neiging zat reeds in de discipelen kort na Pinksteren, toen zij als een soort hogere klasse het werk om de tafelen te dienen aan ánderen overlieten. Dat was niet naar het voorbeeld van hun Meester, die Zelf de voeten ging wassen en de minste werkjes wel wilde opknappen. De neiging en daad om zich tot een hógere klasse -de clerus- te rekenen is sindsdien in de christelijke kerken gebleven tot op vandaag de dag. Het zou goed en hoog-wenselijk zijn dat de niet-werkende klasse eens een schop in de hand werd geduwd, of een hamer en zij mee gingen draaien in een arbeidsproces. Dat zal hun geestelijke gesteldheid verrijken en hun overgeestelijkheid sterk doen afnemen.

Multicultureel

“Cultureel erfgoed is het historische doorgeven van onze nationale identiteit. Bij dit tastbare erfgoed is het beheer en gebruik ervan even belangrijk”, aldus een wetenschapper van deze eeuw.

Hoe zou men zijn nationale identiteit kunnen doorgeven als erfgoed aan ándere nationaliteiten, aan allochtonen en vreemdelingen? De Schrift leert heel duidelijk dat Israël apart zou wonen en zich niet moest vermengen met andere volkeren. Weliswaar zijn er dikwijls veel vreemden meegetrokken met Israël zoals tijdens de Exodus. En tijdens de verovering van Kanaän bleven er ook van de inlandse volkeren in leven, die voor veel kwaad hebben gezorgd onder Israël. Ondanks dat was Israël géén multiculturele samenleving. Elohim heeft Zich niet vergist door de volkeren van elkaar te scheiden, om grote botsingen tussen culturen te voorkomen. Wij leven in een verdeelde wereld. Rond de kwestie Irak-USA zien we dat er geen eenheid der volkeren bestaat. De meningen blijven verdeeld. De wereldleiders kunnen het samen niet eens worden, laat staan de

mensenmassa's wanneer deze door elkaar zouden gaan leven, zoals men via integratie wil. Het is een sprookje, wat in ons land duidelijk uitloopt op een groot drama. Neem een stad als Rotterdam, waar men in wijken waar veel allochtonen zijn komen wonen, de zaak geheel ziet verpauperen, en het gevaarlijk is zich daar op straat te begeven als autochtone Nederlanders.

Het Nieuwe Jeruzalem

Openbaring 21:23 En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is haar Kaars.

24 En de volken, die zalig worden, zullen in haar licht wandelen; en de koningen der aarde brengen hun heerlijkheid en eer in dezelve.

25 En haar poorten zullen niet gesloten worden des daags; want aldaar zal geen nacht zijn.

26 En zij zullen de heerlijkheid en de eer der volken daarin brengen.

27 En in haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en leugen spreekt; maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams.

De eer en heerlijkheid van de koningen der aarde en van de volken zal in het Nieuwe Jeruzalem worden gebracht. Dit wijst duidelijk op de cultuurvoortbrengselen die Gode welgevallig zijn. Slechte dingen zullen er niet worden toegelaten. Alles is aldaar toegewijd aan Elohim. Kunst en cultuur dienen Hem te beogen, dan zal het tevens nuttig, schoon en praktisch zijn. Het christendom heeft eeuwenlang gezwalkt tussen cultuurmijding en cultuurwijding. Om de boodschap van de Bijbel naar onze tijd te kunnen vertalen, zal men kennis dienen te bezitten van kunst en cultuur.

Christenen hebben de Westerse cultuur sterk beïnvloed. In de Reformatie heeft Elohim ons de Bijbel gegeven, wat nog nooit op zo'n wijze was geschied. Dat leidde enerzijds tot grote verdeeldheid, anderzijds tot het wonderbare levensbesef dat Elohim met het gewone leven net zo verbonden is als met het geestelijke. Vanuit de Schrift leren wij dat de Bijbel op elke cultuur is berekend. Vandaar dat de boekdrukkunst een geweldige grote schat is, waardoor ons het

boek -en vooral de Bijbel- is gegeven.. En ook daar zien we de kunstzin terug. Bezie de vele en mooie tekeningen en plaatjes die de omslagen en titelbladen verrijken van de Statenbijbel en andere boeken uit de tijd van de Reformatie en Nadere Reformatie. Men kreeg weer oog voor kunstzin. Wij leren hieruit dat de christen altijd weer voor de vraag staat: Wat mag ik mij van de mij omringende cultuur toe-eigenen, en wat niet? De huidige cultuur is die van de mondige mens, kritisch; en die van de grote systemen als socialisme, kapitalisme, communisme en liberalisme. Daar mogen wij wel sceptisch tegenover staan en de massa niet volgen in het kwaad. Het verwerpelijke van culturen zal eens verdwijnen en aan het licht komen. De zwaarden zullen tot ploegscharen worden omgesmeed. Dus de voortbrengselen van culturen, zoals bijvoorbeeld het moderne wapentuig, zal toch worden gebruikt in de nabije toekomst, in het Messiaans Vrederijk, maar dan wel omgevormd. Elohim laat de ontwikkelingen op aarde zijn gang gaan, net als of Hij Zich daarvan heeft teruggetrokken. Dan komt Hij om te bezien wat de mensen ervan hebben gemaakt en komt het oordeel. Ook het Israël der 12 stammen in de verstrooiing zal wat betreft haar cultuur en voortbrengselen kritisch worden gewogen, zoals dat oudtijds reeds geschiedde, zie o.a. Hosea 8:3-14. Daar lezen wij dat Israël een eigen afgodische cultuur had opgebouwd, naar heidens voorbeeld.

14 Want Israel heeft zijn Maker vergeten, en tempelen gebouwd, en Juda heeft vaste steden vermenigvuldigd; maar Ik zal een vuur zenden in zijn steden, dat zal haar paleizen verteren

Wij verwachten naar wat Petrus zegt, een vernieuwde aarde en hemelen, waarop gerechtigheid zal wonen. Aan Jahweh is het oordeel en de gerechtigheid! Al wat gedaan is tot Zijn eer zal gerekend worden tot het goede en zal als vrucht mogen worden ingebracht in het Nieuwe Jeruzalem.

Wie het boek "Bijbel en Cultuur" van A. Ingwersen tweedehands te pakken kan krijgen, heeft daarmee een rijke vondst gedaan. Uitgave West-Friesland 1947.